

Endeligt referat

Udsendt 7. november 2016

Møde i Nationalparkbestyrelsen den 11. oktober 2016

Mødested: Myrthuegård, Myrtuevej 39, 6710 Esbjerg V

Mødet fandt sted fra kl. **14.00 til 17.45.**

Deltagere:

Formand	Janne Jørgensen Liburd	
Varde Kommune (næstformand)	Preben Friis-Hauge	
Esbjerg Kommune	Kurt Jakobsen	
Fanø Kommune	Kristine Kaas Krog	
Tønder Kommune	Susanne Linnert	
Danmarks Naturfredningsforening	Britt Schak Hansen	
Friluftsrådet	Hanne Voetmann	
Dansk Ornitologisk Forening	Marco Brodde	
Digelagene	Kjeld Andreasen	
Danmarks Jægerforbund	Hans Christian Fuglsang	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Lars Brinch Thygesen	
Landbrug & Fødevarer	Mikael Nørby-Lassen	
Naturstyrelsen	Ulrik Lorenzen	Afbud
Nationalparkrådet	Svend Tougaard	Afbud
Nationalparkrådet	Anne Marie Overgaard	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfeld (Referent)	

Punkter på dagsordenen:

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden – Beslutningspunkt

Janne Liburd bød velkommen og dagsordenen blev godkendt.

Janne Liburd ønskede Kjeld tillykke med hans snarlige 70-års fødselsdag.

Beslutning: Dagsordenen blev godkendt.

2. Nyt fra bestyrelse og sekretariat – Orienterings- og beslutningspunkt

Janne Liburd orienterede om det fremsendte udkast til Strategi for Vadehavet som Verdensarv (i Danmark), som bestyrelsen nu har mulighed for at kommentere på. Baggrund: Da Vadehavet først fik verdensarvsstatus efter udgivelsen af nationalparkplanen, var Verdensarven ikke en del af nationalparkens målsætninger, men er nu skrevet in i vores egen strategi. Den nye fælles strategi vil være en ramme for bæredygtig brug af Verdensarven.

Peter redegjorde for processen frem til i dag, hvor de fire Vadehavskommuner, SVUF, Naturstyrelsen og Nationalparken har samarbejdet om en fælles strategi for Vadehavet som Verdensarv. Strategien er konkret og skal godkendes politisk i bestyrelserne i denne form. Derefter skal ansvaret for aktiviteter og finansieringen af samme fastlægges.

Bestyrelsens kommunale repræsentanter enedes om at kontakte Kommunernes Vadehavssekretariat med henblik på at få en indstilling til kommunerne der præciserer, at ansvarsfordeling og finansiering er næste skridt i processen.

Bestyrelsen drøftede Nationalparkens bidrag til strategien, som peger på mange mulige ansvarsområder. Preben Friis-Hauge nævnte, at Region Syddanmark har givet projekttilsagn på 2 mio. kroner til samarbejde mellem Syddanmarks Verdensarvssteder og allerede har bidraget med 3 mio. kr. til Oplevelser i Verdensarven. Bestyrelsen opfordrede til at der bliver fokus på fundraising i forbindelse med formidling af Verdensarven og andre projekter.

Kjeld Andreasen nævnte, at Nationalparken er den største nationalpark i Danmark med internationale forpligtelser og verdensarvsstatus, dvs. flere opgaver, men har samme bevilling som de øvrige nationalparker i Danmark.

Beslutning: Bestyrelsen anbefalede, at der arbejdes videre med den fremlagte Strategi for Vadehavet som Verdensarv.

3. Økonomi - Budget 2016 – Orienterings- og beslutningspunkt

Peter orienterede om status på Budget 2016 og gennemgik de enkelte budgetpunkter og målsætninger. I den forbindelse efterlyste Kurt Jakobsen en kolonne der viser hvilke regninger der er på vej, så forbrug år-til-dato kan ses.

Der ikke kommer budgetoverskridelser i 2016 og størstedelen af midlerne i budgettet vil blive forbrugt.

Derefter gennemgik Peter og bestyrelsen budget 2017 med afsæt i hver målsætning og aktivitet, hvor bevillingen er indeksreguleret til 7,6 millioner i 2016. Måske den bliver på 7,7 mio. kr. i 2017.

Administrative udgifter

Administrationsudgifterne holder de 2,5 mio. kr. som foreskrevet. Budget for lønninger er fremskrevet med 1% p.a. Den store ny post i 2017 og 2018 er redegørelse/evaluering, miljørapport, høring og ny nationalparkplan. Nationalparkplanen skal godkendes af bestyrelsen efter offentlig høring og høring i Fødevarer- og Miljøministeriet. Konsulentbistand til at bidrage til planarbejdet blev drøftet og anbefalet af bestyrelsen. Bestyrelsen besluttede desuden at afholde et seminar, hvor indlægsholdere kan inspirere som afsæt for arbejdet med planen.

Målsætning 1. Bevaring af væsentligste naturlige naturtyper

Peter orienterede kort om naturprojekterne og med fokus på anvendelsen af de 900.000 kr. der er afsat til Mandø-projektet over 4-5 år. Naturprojektet skal gennemføres med aftaleparterne Nationalparken, Den Danske Naturfond og Esbjerg Kommune. Mandøboerne er centrale og NST og SVUF involveres også. Nationalparken bliver ansvarlig for fundraising og udvikling af turisme/friluftsfaciliteter sammen med SVUF og Esbjerg Kommune. Bestyrelsen ser Mandø som et meget vigtigt og prioriteret naturprojekt. Projektets parter skal have in mente at det kan betyde, at nogle fraflytter øen, mens andre måske flytter til. Kurt Jakobsen foreslog et fælles fundraiser-team, gerne med mulighed for lokale bidrag.

Bestyrelsen blev bedt beslutte, om de vil underskrive en aftale med Danmarks Naturfond og Esbjerg Kommune. Se beslutning sidst i punkt 3.

Målsætning 2. Bevaring af kulturlandskabets natur

Peter orienterede samarbejdet med Seges om nationalpark-fødevarer. SEGES er ved at udvikle en forretningsplan for samarbejde. Til at bistå nationalparken er indhentet konsulentbistand. Beløbet trækkes nu på konto Græsning, men skal fremover have eget konteringsnummer under Produkter.

Bestyrelsen drøftede det komplekse arbejde med græsning og med lokale fødevarer og ønsker fart på, fokus på biodiversitet og engfugle. Peter oplyste at naturhensyn fremgår af vedtægterne for græsningsforeningen.

Britt Schak Hansen beklagede, at målsætning 1 og 2 har fået færre midler i budget 2017.

Målsætning 3. Geologiske formationer og karaktergivende landskaber bevares og synliggøres

Der er ikke afsat midler til målsætning 3. Bestyrelsen bad om at målsætningen fremgår af budgettet.

Målsætning 4. Specifikke kultur-/historiske miljøer og elementer bevares, synliggøres, tilgængeliggøres

Peter orienterede om, at projektet - bevaringsværdige bygninger – er gået lidt i stå, af flere årsager.

Anne Marie Overgaard uddybede, at der var stor interesse for kurset, Restaureringshåndværker, i området. Hun opfordrede til, at kurset bliver taget op igen, da det også kan tænkes ind i Realdanias projekt i Højer.

Mikael Nørby-Lassen foreslog, at man laver en workshop for håndværkerne, hvor man tager et enkelt emne op, evt. med navere som undervisere.

Målsætning 5. Styrkelse af friluftsliv, natur- og kulturoplevelser

Kristine Kaas Krog foreslog, at man arbejder på at skaffe sponsorater til drift af nationalparkskipet. Bestyrelsen var enig.

Peter nævnte, at bestyrelsen har anbefalet et professionelt sponsorkoncept, som skal udarbejdes med ekstern bistand – det kan måske nås i 2017 eller senest i 2018.

Peter orienterede om, at kurator fra konkursboet Rudkøbing Værft ifølge kammeradvokaten sandsynligvis ikke kan hente midler fra nationalparkens resterende betalingsrater til værftet.

Målsætning 6. Udvikling af bæredygtig turisme

Mikael Nørby-Lassen kommenterede på Interreg VA projektet, hvor han kom ind på Cykelrute 1. Han foreslog, at cykelstierne bliver bedre asfalteret. I drøftelsen fremgik det, at kommunerne kan fokusere på emnet f.eks. via konceptet "omdannelsesby".

Peter er meget rolig ved SVUF som leadpartner og foreslog dernæst bestyrelsen en (deltids-)ansættelse til Interreg VA-projektet, hvis det går igennem i april 2017. Bestyrelsen var enig.

Britt Schak Hansen opfordrede til, at bestyrelsen efter afslutning af Interreg Va NAKUWA og Vb Prowad Link overvejer hvor meget energi nationalparken skal lægge i Interreg-projekter fremover.

Målsætning 7. Sårbare områder beskyttes

Ingen kommentarer.

Målsætning 8. Natur- og kulturformidlingen skal styrkes

Opdatering af app-en har, takket være Sara Lindholt, ikke kostet de forventede 23.000 kr. Preben Friis-Hauge foreslog, at se på samarbejde med Naturpark Vesterhavets app.

Kristine Kaas Krog foreslog at bruge indholdsmarkedsføring og trække på eksisterende systemer, eksempelvis Kultunaut. Bestyrelsen er enig, men Peter forklarede, at det eksisterende web-set up forhindrer brug af Kultunaut og nogle andre kendte systemer, da vi skal bruge NST's systemer f.eks. Ud i naturen.

Peter orienterede kort om et eventuelt samarbejde med Nordea-fonden, kommunerne og VFF'erne om porte til nationalparken og Verdensarven. Nordea-fonden ønsker dette samtænkt med Nationalpark Thy og Naturpark Vesterhavet. Et samarbejde som vil samle Vestkysten. Der blev opfordret til at placere minimum 1 port i hver Vadehavskommune. Bestyrelsen fandt den økonomiske ramme – medfinansiering - rimelig. Britt Schak Hansen foreslog, at man synliggør hvor midlerne til portene skal komme fra.

Peter orienterede om den fremtidige rolle for Vadehavets Formidlerforums koordinator, som på baggrund af ændrede bevillingskriterier i Friluftsrådet kommer til at ligge i Nationalparksekretariatet i lighed med de øvrige nationalparker. Preben Friis-Hauge opfordrede til, at Vadehavskommunernes tilskud til stillingen fremgår af budgettet.

Det blev foreslået at nedprioritere Nationalparkmagasinet. Dette blev afvist og snarere skal det udgives på 3 sprog, dansk, tysk og engelsk.

Et nyt samarbejde med VisitDenmark giver dem adgang til Skyfish fotos, video og tekster fra Nationalparken, hvilket vil løfte vores synlighed langt ud over landegrænserne.

Målsætning 9. Forskning og undervisning skal styrkes

Der var en kort drøftelse af MitVadehavs hjemmeside. Siden er ejet af Esbjerg Kommune og Nationalparken har brugsrettigheder. Bestyrelsen vil på sigt overveje deres bidrag i forhold til MitVadehav.

Det Trilaterale Vadehavssymposium afholdes den 9. til 11. maj hos Ecco Centret i Tønder og skal støtte op om Ministerkonferencen i 2018. SVANA og Nationalparkens forskningsudvalg står bag arrangementet.

Målsætning 10. Udvikling i samspil med omgivelserne

Peter foreslog, at klæggrave lægges under tilskudspuljen af budgettekniske årsager – vi undgår offentlige udbud og sparer dermed administrationstimer.

Britt Schak Hansen foreslog, at puljen til eksterne projekter reduceres, det blev der ikke bakket op om, men bestyrelsen er opmærksom på, at det ikke må blive en driftspulje.

Målsætning 11. Verdensarv Vadehavet og det Trilaterale Vadehavs-samarbejde skal styrkes

Preben Friis-Hauge nævnte, at det står i visionen, at vi er en international nationalpark og beklagede, at vi ikke prioriterer Wadden Sea Forum budgetmæssigt, som eksempelvis IWSS.

Bestyrelsen ønsker at afvente evalueringen af IWSS, før de tager stilling til fremtidig støtte til IWSS og WSF

Peter orienterede kort om det kommende Partnershipcenter i Niedersachsen og om projektet Interreg Vb Prowad link, som, hvis det bliver til noget, vil ligge under målsætning 10 (Nationalparkpartner) og 11 (Trilateralt Vadehavssamarbejde).

Målsætning 12. Monitorering og evaluering

Peter orienterede kort om, at nationalparkerne arbejder på at få en ensartet evalueringsmodel, som drøftes på Formandsmøde 14. oktober og med NST/SVANA i december.

Beslutning:

Bestyrelsen godkender Strategi for Vadehavet som Verdensarv og at der arbejdes videre med præcisering af ansvar og finansiering.

Bestyrelsen godkendte Mandø-samarbejdsaftalen.

Bestyrelsen godkendte budgettet som det var fremlagt.

Bestyrelsen behandler bevillinger til IWSS og Wadden Sea Forum på det første bestyrelsesmøde efter evalueringen af IWSS er kommet.

Bestyrelsen ønsker et seminar med inspiration til Nationalparkplanen.

4. Studietur 2017 - Beslutningspunkt

Sekretariatet fremlagde et oplæg til studietur 2017 samt et anbefalet tidspunkt for afvikling af turen og bad herefter bestyrelsen fastsætte en dato.

Der kom følgende forslag til indhold:

Områdekooperativer i henhold til Jørgen Primdahls beskrivelser

[file:///C:/Users/alhdy/Downloads/pl_plk_2012_shw_Q2_2_Jorgen_Primdahl%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/alhdy/Downloads/pl_plk_2012_shw_Q2_2_Jorgen_Primdahl%20(1).pdf)

Kobbersnepe/engfugle og landbrug

Selvstyre med støttemidler

Indlæg under busturen

Bestyrelsen kan sende ønsker til besøgsmaal og aktiviteter til Alette Houman på mail: alhdy@danmarksnationalparker.dk – gerne indenfor kort tid.

Beslutning:

Studieturen afvikles i slutningen af marts eller slutningen af april over 3 dage med 2 overnatninger, helst henover en weekend.

Alette Houman fremsender en Doodle med datoer.

5. Evt. og meddelelser

Kristine Kaas Krog orienterede om, at Økonomiudvalget på Fanø har haft møde med Færgen A/S, som får el-færger til Fanø om 3 år. Kristine Kaas Krog foreslog at tænke ladestationerne ind i fremtidige projekter.

Susanne Linneth opfordrede sekretariatet til at tage kontakt til en partner, som føler sig usikker på sin partnerstatus. Herudover bad hun om, at tilbagemeldinger i forbindelse med tilskud bliver fremskyndet, da 2 ansøgere følte, at de havde ventet for længe på svar.

Kurt Jakobsen spurgte til status på Ensian Blåfugl-projektet. Peter forklarede, at rapporten og filmen bliver færdig i 2017 i samarbejde med Nationalpark Thy, og at aftalegrundlaget har været mangelfuldt og leverandøren ustabil, hvilket har bidraget til en dårlig proces. Marco Brodde og Kurt Jakobsen påpegede, at rapporten skal have fokus på formidling (skilte, tekster og hegn), og der skal handling i forhold til demonstrationsarealer.

Mikael Nørby-Lassen orienterede om, at Jens Kjærulf Pedersen er ved at lave undersøgelser af østers. Lars Brinch Thygesen fulgte om med, at der findes et muslingeudvalg under Miljø- og Fødevareministeriet, som kan afdække hvad kommercielt fiskeri kan medføre og pege på hvordan man sikrer, at gæster fortsat kan plukke østers i området. Peter nævnte at ansøgeren om pilotfiskeri efter østers gerne vil i dialog med bestyrelsen om afklaring af dokumentation af effekter med forsøgsfiskeriet.

Link til Muslingeudvalget:

<http://naturerhverv.dk/fiskeri/erhvervsfiskeri/muslinger-og-oesters/muslingeudvalget/>

Ny tysk rapport om invasive østers og påvirkning af blåmuslinger og fugle er lige på trapperne og kan fremsendes. Kontakt Alette.